

Az anyanyelvhasználat kicsinyítő képzője

PÁVA ADORJÁN

Előrelépéseket tartogat a kisebbségi anyanyelvhasználat terén az új közgazgatási törvénykönyv, amelynek tervezetét a héten fogadta el a szenátus, és a döntéshozó kamaraként eljáró képviselőház asztalára került. A több évtizedes jog- és érdekvényesítési folyamat, szélmalomharc ismeretében ugyanakkor le kell szögezni, a mostani – még csak várható, remélt – megvalósítás jelentősége relatív: attól függ, hogy milyen elvárásokhoz, ígéretekhez viszonyítjuk.

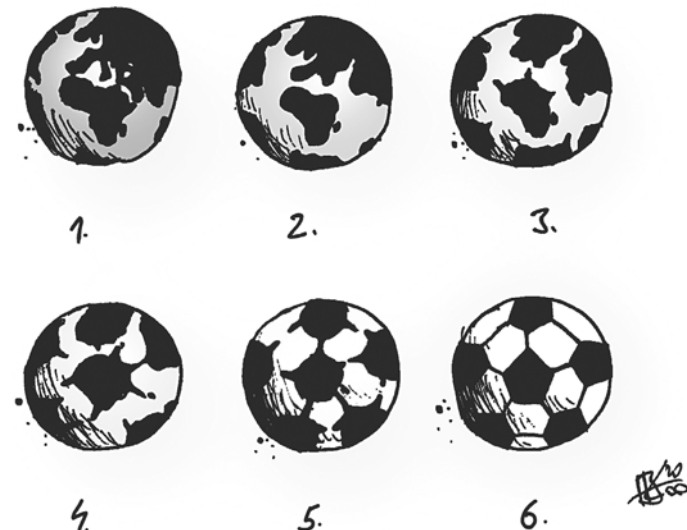
Természetesen vitathatatlan, hogy a jelenlegi helyzethez képest sikerként könyvelhető majd el, ha az új közgazgatási kódex – az RMDSZ tájékoztatásának megfelelően – az utcák, teretek, parkok többnyelvű feliratozásában, a hatóságokkal folytatott anyanyelvű kommunikációban és a törvény megengedő értelmezésében is elősegíti az anyanyelvhasználat térnyerését. Jól kivehető, hogy a bukaresti magyar érdekképviselőt ismét rátalált a gázpedálra: a kormány és az államfő egymásnak feszülése, az egyre inkább kiéleződő belpolitikai válság árnyékában, illetve a PSD–ALDE-koalíció által megszínylett parlament, „átgazolások”, no meg az ellenzék által tervezett bizalmatlansági indítvány tudatában újra megerősödött alkupozícióban állhatott elő kéréseivel.

Ugye, ismerős a helyzet: csaknem egy évvel ezelőtt az RMDSZ karnyújtásnyira állt az elmúlt évtizedek legnagyobb megvalósításaitól. Amikor, a pár óra leforgása alatt pusztító erejűvé dagadó nacionalista és magyargyűlölő ellenszélben Liviu Dragneaék meghátráltak, és végül a szövetség támogatása nélkül hajtották végre – sikeresen – a saját akkori miniszterelnökök, Sorin Grindeanu félreállítását célzó „öncsonkítást”. Az ebből fakadó, súlyos odamondásokkal tarkított konfliktus hamar elhalkult, a parlamenti együttműködés pedig nem sérült. Az RMDSZ továbbra is megszavazta az itthon és külföldön szüntelenül bíralt igazságügyi, Btk.- és büntető perrend-

tartásbeli módosításokat, miközben a kormány támogatását adta a képességfelmérő és az érettségi románvizsgájának speciális tanterv szerinti megrendezéséhez (amely majd csak évek múlva alkalmazható), illetve megszavazta a kórházi anyanyelvhasználatot elősegítő törvénymódosítást (amely módszertan és végrehajtási utasítások nélkül alkalmazhatatlan).

Az RMDSZ most látta elérkezettnek az időt, hogy az eddigieknél többet „hajtson be” a kormányon, ám a „számla végösszege” jócskán elmarad attól, amelyet a szövetség egy évvel ezelőtt nyújtott be. Még ha a március 15. hivatalos ünnepnapra nyilvánítását vagy a kulturális autonómia tervezetét „jelgük” is, és csak a közigazgatási módosításokra összpontosítunk, akkor is jelentős a visszalépés. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy tavaly júniusban a jelenlegi 20-ról még 10 százalékra akarták csökkenteni azt a küszöböt, amely fölött bizonyos anyanyelvi jogokkal élhetnek egy település kisebbségi lakosai – a mostani tervezet csupán a 20 százalékos határ fölött bővítené a jogokat, alatta pedig csupán lehetőséget biztosít rá. Ugyanakkor a szimbólumhasználat szabályozására most nem tért ki a szövetség kommunikációja.

Felülnézetből alátékintve a jelentős előrelépések lényegesen „összemennek” az egy évvel ezelőtt elérhető közelségbe került megvalósításokhoz képest, arról nem is beszélve, hogy a kampányban mennyire ütős ígéretek, célkitűzések hangzottak el – úgy mint a magyar nyelv hivatalossá válása a Székelyföldön. Minden bizonnyal az RMDSZ úgy érezte, most csak ennyit lehet kisajtolni, és nem baj, ha a sajt kicsi és bűdös: attól még finom. Ezzel azonban csak az ilyenek száját lehet betömni. Elviekben a kódex előírja például a magyar utcanévek kihelyezését, de számtalan kérdésben a helyi hatóságok „jóindulatára” bízva a megvalósítást. Így megint oda lyukadhatunk ki, hogy megvan a törvény, de tükörfordítások ellen kell harcolni, mert az önkormányzat nem hajlandó a hagyományos magyar elnevezéseket használni. Szóval lehet, lesz még baj elég, miközben korog a gyomor.

Alázó, megengedő tanügyi rendszerünk

KISS JUDIT

Felháborító, hogy simán megtörténhet, ami a minap Kolozsváron: a halláskárosultak iskolájában a diákok éjszakai felügyeletével megbízott alkalmazott ököllel többször arcon ütötte, majd hatalmas megfenyegette a bentlakó diáklányt. Sajnos igaz, mi több, valószínűleg nem is egyedi az eset, hogy fogyatékkal élő vagy ép gyereket bántalmaznak pedagógusok, nevelők a tanintézetekben.

A manapság szinte mindenkinek a kezéhez nőtt okostelefonnak hála olykor napvilágra kerül egy-egy videó a vérlázító esetekről, a botrányt felkapja és meglobogtatja a sajtó. A közvélemény háborog egy ideig, esetleg ügyességi feljelentést is tesznek az illető ellen, megszólal az aktuális tanügyminiszter, jogvédők tiltakoznak, aztán visszazökken minden a régi kerékvágásba. A hallássérültek tanítézetében történt kolozsvári ügyben ugyan hivatalból vizsgálatot indított az ombudsman, feljelentést tett a Sérült Gyerekek Jogaiért Küzdő Európai Központ is, azonban kíváncsian várjuk, mi lesz mindennek a folyománya.

Hiszen az szokott történni, hogy miután lecsengenek a sajtobotrányok, valószínűleg ugyanúgy folynak a hétköznapi egy-egy ilyen intézményben, mint azelőtt. Példa erre az a 2015-ös ügy, amikor a kincses városbeli zeneiskolának a gyerekekre megengedhetetlen, megalázó hangnemben ordító tanítónőjét a botrány után nem rúgták ki a tanügyből (viszont lemon-

dott az igazgató és az igazgatóhelyettes). És ezek az esetek csak a jéghegy csúcsát jelentik, hiszen tanügyi rendszerünk rendkívül engedékeny a tanárral szemben: óriási kihágásnak kell történnie, hogy elmozdítsanak valakit az állásából, pofozkodás, megalázó vagy nem megfelelő bánásmód esetén mindössze enyhé megrovásban részesítik. Egészen biztosak lehetünk abban, hogy emiatt számos alkoholista, pozíciójával visszaélő, a gyerekeket lelkiileg vagy akár fizikailag is bántalmazó pedagógus tanít a romániai iskolákban.

A friss kolozsvári botrányra visszatérve: elképesztő, hogy egy, ráadásul az átlagos gyermeknél jóval védtelenebb, kommunikációs eszközeiben korlátozottabb halláskárosult ki legyen szolgáltatva az őt felügyelő felnőtt kíméletlen durvaságának, megalázó, agresszív módszereinek. És az is, hogy milyen emberek felügyeletére bíznak gyerekeket oktatási intézményeinkben. Ideális esetben – de hol állunk mi ettől – rendszeresen ellenőrizni kellene a gyerekek felügyeletével megbízott pedagógusokat és segítő személyzetet, hogy pszichikai szempontból megállják-e a helyüket például a sérült gyerekek iskolájában, hogy valóban elkötelezettek-e – másként ugyanis ezt a munkát nem lehetne végezni.

Mindenki tudja, hogy a pedagógusoknak sokszor nem könnyű a helyzete, hogy a tanítás, nevelés minden korban és bárhol a nagyvilágon lelket és idegrendszer próbáló feladat, azonban az oktatási rendszernek a gyerekek lelkét és idegrendszerét kellene megvédenie. Ideális esetben.

Klaus királyt lemondásra kényszerítik

Ziare.com

Eleinte úgy tűnt, a múlt hét ugyanúgy fog lecsorogni, mint sok más, vagyis a delírium és a giccs keveréke lesz: Tăriceanu egy parlamenti „igazság és megbékélési” bizottság létrehozását javasolta, Vlădescu volt miniszter aranytömbökkel rótta le az óvadékát, a PSD úgy határozott, hogy a június 9-i tüntetés már nem „Dăncilă-párti”, hanem „igazságszolgáltatás-ellenes” lesz, Ponta és Dragnea képviselőket rakosgattak ide-oda, hogy megerősítsék a parlamenti táborikat, amitől a szociáldemokrata klánon belüli vita eldöntését remélik, a művelődési miniszter egy nem létező színházra ad pénzt, Băsescu arról beszélt, hogy az ellenzéknek Crin Antonescu körül kellene összefognia, Mazăre Madagaszkárból küldött fényképeket a hazának, Udrea bejelentette, hogy a Netflix

akar sorozatot csinálni a Costa Rica-i életéről és így tovább. Múlt szerdán robbant a bomba: az alkotmánybíróság úgy döntött, hogy az elnöknek le kellett volna váltania Kövesit, amikor Toader miniszter ezt kérte tőle. Jöttek a reakciók. Másik-kérdést-lordache a kamerák előtt ünnepelt: „Codruța, go home!”, mondta. Tăriceanu a rezsím parlamenti rendszerré változtatásának tapsolt. A többség szócsövei azzal fenyegetőztek, hogy felfüggesztik az elnököt, ha nem teszi azt, amit Dorneanu, az alkotmánybíróság elnöke és a társai diktáltak neki, a DNA főnökének pedig azt üzenték, hogy jobb lenne, ha lemondana. Johannis hívei is rendkívül változatos dolgokat kértek tőle: egyesek – kezdjen el sztrájkolni, mások – halassza el a leváltás döntését, többek között azt is megvárva, hogy a parlamentnek 300 tagja legyen, az elemzők az Alkotmánybíróság elleni vizsgálatot követeltek, míg néhány újságíró azt mondta, ez a megfelelő pillanat, hogy

lohannis megszervezze a tavaly megígért népszavazást és így tovább.

Mintha azt kívánta volna megmutatni, hogy elhagyta a képzelőereje, a PNL vezetője azt állította, hogy az alkotmánybíróság döntése „államcsíny”, miután a minap még őt vádolták ilyesmivel, mert bűnvádi feljelentést tett Viorica Dăncilă ellen. Néhány ezer ember utcára vonulva támogatta a DNA vezetőjét. Érdekes, hogy több mint 500 ügyész is reagált. Ők aláírtak egy „elvi nyilatkozatot”, melyben azt kérték, hogy tartsák tiszteltben az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségét.

A cotroceni-i bérlő volt az egyetlen, aki hallgatott. Ez nem újdonság a részéről. Ez azzal kapcsolatos, amit az elnök monarchikus kisiklásának lehetne nevezni. Klaus Johannis azért szűkszavú, mert úgy hiszi, hogy neki nem kormányoznia kellene, hanem uralkodnia, mint egy király. Ezért értelmezte önelszigetelődésként a társbérletet. Egyedüli csatái

az állam úgynevezett királyi attribútumainak, a külpolitikával és az igazságszolgáltatással kapcsolatos hatásköröknek a védelmére vonatkoztak. A többség éppen ezekben vitatta az illetékességét, óriási botrányt robbantva ki a nagykövetség Jeruzsálembe költöztetése témájában, illetve panaszt téve az alkotmánybíróságnál Codruța Kövesi leváltásáról. Ezzel az eljárással úgy a külügyminisztérium és Dragnea, mint ahogy az alkotmánybírák is tovább mentek, mint amire lohannis számított, aki államfőként ugyanolyan távollévő akart volna lenni, akár egy uralkodó, de most arra ébred, hogy minden hatalmától megfosztják. Klaus király lemondásra kényszerül. Ez jó alkalom lehetne Klaus elnök számára, hogy komolyan vegye a mandátumát.

CRISTIAN PREDA

A cikket az Eurocom-Romániai sajtófigyelő fordította magyarra